

Τον πολυαγαπημένο μας θείο

ΧΡΙΣΤΟ Π. ΧΡΙΣΤΙΔΗ
(από την Κυθρέας)

69 ετών, συλληφθέντα από τους Τούρκους στη Βώνη στις 15 Αυγούστου 1974 και έκτοτε αγνοούμενο, κηδεύουμε το Σάββατο 4.2.2012 και ώρα 11.00 π.μ. από τον ιερό ναό Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στο νέο κοιμητήριο Λευκωσίας.

Τα λείψανα του αγαπημένου μας θείου βρέθηκαν σε ομαδικό τάφο στην περιοχή του τουρκικού χωριού Μπέι Κιόι και ταυτοποιήθηκαν με τη μέθοδο του DNA.

Την Κυβέρνηση θα εκπροσωπήσει ο υπουργός Γεωργίας Σοφοκλής Αλετράρης. Επικήδειο θα εκφωνήσει ο δήμαρχος Κυθρέας δρ Πέτρος Καρεκλάς.

Αντί για στεφάνια, παρακαλούμε όπως γίνονται εισφορές υπέρ της Σχολικής Εφορείας Κυθρέας για τη βράβευση των αρίστων μαθητών εις μνήμην Χριστού Χριστίδη.

Οι τεθλιμμένοι:
Τα ανίψια και οι λοιποί συγγενείς

Αποχαιρετισμός στον Χρίστο Χριστίδη

Επικήδειος του Λέανδρου Χριστίδη

Όταν στις 2 του Γενάρη το πρωϊ κτύπησε το τηλέφωνο και στην άλλη άκρη της γραμμής ο συνομιλητής μου ανέφερε ότι τηλεφωνούσε από την Υπηρεσία Αγνοουμένων, δεν χρειαζόταν κάτι άλλο να ακούσω για να συνειδητοποιήσω αμέσως ότι έφτασε και για τη δική μας οικογένεια η μεγάλη και οδυνηρή στιγμή της αλήθειας. Αρκετές εβδομάδες προηγουμένως παρακολουθούσαμε να γίνονται κηδείες των οστών αγνοουμένων μας που χάθηκαν στην Βώνη. Νιώθαμε να πλησιάζει και για μας η ώρα της αλήθειας για την τύχη σου, αγαπημένε μας θείε Χρίστο. Ρώτησα απλά: “Βρέθηκαν τα οστά του Χριστού Χριστίδη”; Η απάντηση μονολεκτική και καταφατική.

Και να, θείε Χρίστο, που είμαστε εδώ σήμερα σε αυτήν την εκκλησία μαζεμένοι όλοι εμείς, τα ανίψια σου, οι υπόλοιποι συγγενείς, οι συγχωριανοί σου, η επίσημη πολιτεία, αυτοί που σε γνώριζαν, σε εκτιμούσαν και σε αγαπούσαν. Για να σου απευθύνουμε τον ύστατο χαιρετισμό και να σε κηδέσουμε όπως σου αξίζει, με καθυστέρηση 38 χρόνων. Δεν είναι

όμως εδώ τα αγαπημένα σου αδέρφια, η Ιουλία, ο Ανδρέας, ο Γιώργος, ο Σάββας και η Κατίνα. Μάταια αναζητούσαν για χρόνια πληροφορίες για την τύχη σου. Αυτούς τους υποδέκτηκες εσύ ένα ένα εκεί ψηλά που είσαστε τώρα, και τους ενημέρωσες εσύ ο ίδιος για το τι έγινε το μαύρο εκείνο πρωινό της 15^{ης} Αυγούστου 1974. Αυτό και αν είναι μακάβριο παιγνίδι της μοίρας. Αυτός από τα αδέρφια που έφυγε πρώτος, να κηδεύεται σήμερα τελευταίος. Χωρίς την παρουσία των αγαπημένων του αδελφών. Ακόμη ένα έγκλημα στα τόσα άλλα της Τουρκίας σε βάρος του λαού μας και των συγγενών των αγνοουμένων.

Ο δειός Χρίστος γεννήθηκε το 1906 στην Κυθραία, στην καταπράσινη ενορία της Συρκανιάς που πρώτη την πότιζε η ζωοδότρα πηγή του Κεφαλόβρυσου. Ήταν ο μεγαλύτερος από τα 6 παιδιά του Παύλου Χατζηχρίστου από την Συρκανιά της Κυθραίας και της Μαρίτσας, το γένος Σαββίδη, από το Δίκωμο. Όταν αποφοίτησε από το Παγκύπριο Γυμνάσιο πήγε στη Μασσαλία της Γαλλίας, όπου παρακολούθησε μαθήματα Ηλεκτρολογίας. Επιστρέφοντας στην Κύπρο ανέλαβε την οικογενειακή επιχείρηση εμπορίου και των δύο αλευρομύλων της οικογένειας, του «μύλου της Ελιάς» στη Συρκανιά και του «μύλου της Τερατοιάς» στην Χαρδακιώτισσα της Κυθραίας. Ο πατέρας του, ο Παύλος είχε προηγουμένως πεθάνει νέος και είχε αφήσει χήρα την γυναίκα του Μαρίτσα και ορφανά τα 6 παιδιά τους. Σε κατοπινό στάδιο ο δειός Χρίστος αγόρασε και τον μεγάλο αλευρόμυλο που βρισκόταν κοντά στην πηγή του Κεφαλοβρύσου. Εκτός από το άλεσμα σιταριού στον αλευρόμυλο του Κεφαλόβρυσου, είχε διαμορφώσει και ειδικό χώρο εκεί όπου εμφιάλωνε γκαζόζες με την επωνυμία «Κεφαλόβρυσος», τις οποίες πωλούσε σε όλη την Κύπρο. Το 1956 μαζί με τους αδελφούς του Γιώργο και Σάββα αποφάσισαν την μετατροπή του αλευρομύλου του Κεφαλόβρυσου σε σύγχρονο ηλεκτροκίνητο εργοστάσιο αλευροποιίας. Έτσι δημιουργήθηκε η πολύ γνωστή, μέχρι το 1974, επιχείρηση αλευροποιίας των Αδελφών Χριστίδη στον Κεφαλόβρυσο Κυθραίας.

Σε όλη τη ζωή του ο δειός Χρίστος υπήρξε ένας φιλήσυχος και πολύ εργατικός άνθρωπος. Διετέλεσε για πολλά χρόνια επίτροπος στην εκκλησία της Αγίας Μαρίνας της Κυθραίας. Παντρεύτηκε τη θεία Άννα, το γένος Πετράκη από τη συνοικία της Θετόκου της κάτω Κυθραίας. Δεν απέκτησαν παιδιά. Παιδιά τους όμως ήσαν όλοι εμείς, τα 13 τους ανήψια, στα οποία είχαν μεγάλη αγάπη. Η θεία Άννα πέθανε από ασθένεια λίγα χρόνια πριν το 1974.

Σε θυμούνται πάντα, δειέ Χρίστο, να κάδεσαι ήρεμος στο μικρό γραφείο του αλευρομύλου ή έξω από αυτό κάτω από τον μεγάλο πλάτανο του Κεφαλοβρύσου, ή μέσα στο εργοστάσιο να δίνεις οδηγίες στους εργατές και να λύνεις τα προβλήματα. Αγαπούσες την θάλασσα, και μας

έπαιρνες τα καλοκαίρια μαζί σου εκεί στο ναυτικό όμιλο της Λάρνακας που ήσουν μέλος. Από το 1973 που είχε πλέον λειτουργήσει ο νέος δρόμος Λευκωσίας Κερύνειας, σε θυμούμαι να παίρνεις μετά την εργασία μαζί σου καθημερινά τα καλοκαίρια τους 3 μεγαλύτερους μου αδελφούς που δούλευαν μαζί σου στον αλευρόμυλο και πηγαίνατε στη θάλασσα εκεί στο «Ακαπούλκο», δίπλα στον «Παχύαμμο» της Κερύνειας που πηγαίναμε εμείς της υπόλοιπης οικογένειας. Όσο και αν ακούγεται παράξενο, και η Κυθρέα τότε είχε γίνει παραθαλάσσιο μέρος, αφού ο Κεφαλόβρυσος απείχε από τον «Παχύαμμο» της Κερύνειας μόνο 10 λεπτά.

Η επίσκεψή μας στο ανθρωπολογικό εργαστήριο για να δούμε τα οστά σου δείξε Χρίστο, ήταν πολύ ψυχοφθόρα και οδυνηρή. Σε ένα τραπέζι με άσπρο σεντόνι τοποθετημένα το κρανίο και μερικά άλλα οστά σου. Σε διπλανό πάγκο απλωμένα τα ρούχα, παπούτσια και προσωπικά πράγματα των 24 ανθρώπων που ήσασταν στον ομαδικό τάφο. Το κρανίο με δύο τρύπες. Σας πήραν, σας οδήγησαν κοντά στη σπηλιά και σας δολοφόνησαν ένα ένα εν ψυχρώ με δύο σφαίρες στο κεφάλι. Μετά πέταξαν τα άψυχα σώματά σας στην σπηλιά. Ανατριχιαστικές και οι λεπτομέρειες από τις ανεπίσημες πληροφορίες. Κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής σας, το όπλο του εγκλήματος έπαθε εμπλοκή, κάποιιοι έτρεξαν να φύγουν προς τη γύρω περιοχή. Τους κυνήγησαν, τους σκότωσαν και τους έθαβαν επί τόπου. Τα λείψανα αυτών δεν βρέθηκαν. “Εσείς είσατε από τους τυχερούς”, μας είπαν οι άνθρωποι της επιτροπής. “Εσείς έχετε τα λείψανα του αγαπημένου σας για να κάνετε κηδεία και να τον κηδέψετε όπως του αξίζει. Πολλές άλλες οικογένειες δεν θα πάρουν τίποτε, δεν μπορούν να κάνουν κηδεία”. Δυσκολεύεται ο ανθρώπινος νους να συλλάβει αυτή τη βαρβαρότητα της μεταχείρισης των αιχμαλώτων και ακολούθως των νεκρών σωμάτων τους. Από τα αρχαία χρόνια, από την εποχή ακόμη του Τρωϊκού πολέμου, όπως μας το διασώζει ο Όμηρος, οι άνθρωποι στον πόλεμο τιμούσαν και σέβονταν όχι μόνο τους δικούς τους νεκρούς, αλλά και τους νεκρούς αντιπάλους. Έκαναν διακοπή του πολέμου για να τιμήσουν και να θάψουν όπως πρέπει τους νεκρούς με τιμές και παρέδιδαν τα νεκρά σώματα των αντιπάλων στους οικείους τους. Προς εσάς όμως και τα άψυχα σώματα σας επιδείκτηκε η κάθε βαρβαρότητα. Μπορεί να δολοφόνησαν τα σώματά σας, όχι όμως το πνεύμα και την ψυχή σας. Σας κατέταξαν με το έγκλημά τους στον μακρύ κατάλογο των μαρτύρων που δεν έπαυσε να γεννά αυτός ο τόπος με την τρισχιλιετή ιστορία.

Ο κάθε άνθρωπος στη ζωή του είναι συνδεδεμένος με κάτι. Εσύ, δείξε Χρίστο, ήσουν συνδεδεμένος με τα δύο στοιχεία που χαρακτήριζαν την Κυθραία για 2 χιλιάδες χρόνια. Τον Κεφαλόβρυσο και τους αλευρόμυ-

λους. Όταν τον πρώτο μετά Χριστό αιώνα οι πρόγονοί μας, έλληνες μηχανικοί ανακάλυψαν την τεχνολογία του νερόμυλου για το άλεσμα του σιταριού, είδαν ότι η περιοχή της Κυθραίας, με το νερό του Κεφαλόβρυσου και την μορφολογία του εδάφους, προσφερόταν για κτίσιμο νερόμυλων. Έτσι άρχισε να κτίζεται η Κυθραία σαν κέντρο αλευροποιίας, δίπλα στην αρχαία πόλη των Χύτρων. Ελληνικά χέρια ξεκίνησαν τους νερόμυλους στην Κυθραία, ελληνικά χέρια τους δούλεψαν για 2 χιλιάδες χρόνια. Δυστυχώς, το πρωινό της 14^{ης} Αυγούστου 1974, σε σένα, δειέ Χρίστο, και στους αδελφούς σου Γιώργο και Σάββα κακή μοίρα σας επεφύλαξε το θλιβερό προνόμιο, κλείνοντας τον αλευρόμυλο του Κεφαλοβρύσου, να τερματίσετε την επί 2 χιλιάδες χρόνια παρουσία των ελλήνων μυλωνάδων στην Κυθραία. Και την επομένη ημέρα τερματίστηκε και η δική σου ζωή. Χάθηκε ο θείος Χρίστος, έκλεισε ο αλευρόμυλος, η αγαπημένη Κυθραία τούρκεψε, οι κάτοικοι της πρόσφυγες. Και ο Κεφαλόβρυσος, μην αντέχοντας τη βαριά μπότα του κατακτητή, στέρεψε και αυτός σε λίγα χρόνια και η καταπράσινη κοιλάδα ξεράθηκε.

Κάποτε είχα διαβάσει ένα βιβλίο με τις αναμνήσεις ενός εβραίου που είχε επιζήσει από το ολοκαύτωμα της ναζιστικής Γερμανίας. Στο τέλος του βιβλίου, απευθυνόμενος προς τους νεώτερους είχε γράψει : «Συγχωρέστε, αλλά ποτέ να μην ξεχάσετε». Να συγχωρέσουμε και εμείς, αλλά ποτέ να μην ξεχάσουμε τα εγκλήματα που έκανε η Τουρκία και τα όργανά της στην Κύπρο το καλοκαίρι του 1974. Να συγχωρέσουμε, αλλά να θυμόμαστε τους ηθικούς αυτουργούς αυτών των εγκλημάτων, την Τουρκία και την ηγεσία της ΤΜΤ, αυτούς που όπλισαν με όπλα και φανατισμό τα χέρια των δολοφόνων. Αυτούς που έλεγαν πως δεν υπάρχουν αγνοούμενοι εν ζωή διότι γνώριζαν για τους μαζικούς τάφους, αλλά δεν απέδιδαν για 30 χρόνια τα λείψανα στους συγγενείς τους όπως επιβάλλει ο ηθικός νόμος και το διεθνές δίκαιο.

Αν υπάρχει κάτι που θα μπορούσε να αναπαύσει την ψυχή του θείου Χρίστου και όλων των άλλων που εδολοφονήθηκαν βάνουσα από τους Τούρκους το καλοκαίρι του 1974, είναι η υπόσχεση όλων εμάς ότι θα επιμείνουμε μέχρι τέλους για την επιστροφή μας στην γενέθλια Γη της Κυθραίας. Για να ξαναδουλέψουμε τον αλευρόμυλο. Για να ξαναφυτέψουμε τα χωράφια μας. Για να ξαναλειτουργήσουμε τις εκκλησιές μας. Για να ανεγείρουμε εκεί στην πλάτεια του Κεφαλόβρυσου ένα μνημείο στην μνήμη όλων αυτών των ανδρώπων που τόσο άδικα και βάρβαρα έχασαν την ζωή τους το μαύρο εκείνο καλοκαίρι του 1974.

Αιωνία ας είναι η μνήμη σου, δειέ Χρίστο.